

Месеца маја, у 6. дан.

Пренос часних моштију светога оца нашег Саве I, архиепископа и учитеља србскога, из Трнова града у славну лавру Милешеви, Вазнесења Спасова.*¹ *²

На малом вечерњу:

Стихире на „Господи возвах ...“, глас 1. Подобен: Небеским чиновима ...

Небеских чинов живљење заволевши и на земљи метежно живљење презрев, пречист сам себе дар и частан Тројици принео јеси, славословити Оца и Сина и Духа Светог све научио јеси.

Очеву љубав и красоте света и владања узвишеност ни за шта сматрао ниси, Саво блажени, за Христом си жудео само, преславни, и крст његов на раме узевши одмах си пошао за њим, свом душом се молећи за душе наше.

Странству Владичином уподобивши се, странац си постао отачаству ти, блажени Саво светитељу, стога и дворац на небесима спремио јеси у вишњој матери – Јерусалиму, и молиш се за све нас што поштујемо твој свети пренос.

Блажени светитељу Саво, часна твоја душа правоверним умом сијајући заблиста, светлошћу добродетељи озарава све верне, бесовску таму разгонећи, стога и многомолитвено тело твоје у граду Трнову нераспадљиво остаде и опет у своје отачаство славно принесе*³ се.

Слава ... глас 5:

Божанствена и свечасна гробница твоја, богоблажени оче наш, Саво светитељу, излива на верне просветљење, и богољубива твоја душа на небесима у збору анђела ликује, бесконачно весеље од Господа примивши, и зато, украсе апостола и светитеља, и славо равночасна њиховој, слободу имајући у Владике непрестано се моли за хвалиоце ти и славитеље светих ти моштију преноса, и твојих славних и дивних и богоугодних дела штоватеље, правоверју нашем буди

^{1*} Узето из „Србљака“ стр. 356-368, издање: Св. Архијер. Синод СПЦ, Београд 1986. год. Превод др-а Димитрија Богдановића са србско-словенског текста службе. (ова и све следеће фусноте су Примедба приређивача)

^{2*} Аутор ове службе је непознати ученик Св. Саве (?). Превод др-а Димитрија Богдановића (и др.) са србско-словенског на савремени србски језик ове службе (који су приређивачи „Србљака“ пренели) се налази у едицији: „Србљак – службе, канони, акатисти“, књ. 1, стр. 33-89, издање: СКЗ, Београд 1970. год.

^{3*} можда би требало: пренесе се, или: донесе (?).

у помоћи, и отачаство ти истоимено тако чувај, измоли за њега мир и велику милост.

И сада ... **Богородичан: Богородице** ...

На стиховње стихире, глас 2. Подобан: Доме Евфратов ...

У дому Божјем процветао си као финикс и као кедар умножио јеси чеда своја, стога ти свети пренос славимо.

Стих: Свештеници Твоји, обући ће се у правду, *[и преподобни Твоји (об)радоваће се.]**4 /Пс. 131,9/

Приђите, христољубива чеда, и видите тело оца свога неповредно, свето, где се из града Трнова доноси.

Стих: Праведник ће као финикс *[процв(ет)ати, као кедар (који је) на Ливану умножиће се.]* /Пс. 91,13/

Блажен си, Саво, богомудри оче наш, јер дани ти талант добро умножио јеси, стога ти свети пренос с љубављу прослављамо.

Слава ... глас 6:

Данас сазива нас свечасно славље богоносног светитеља Саве на хвалу и славослов Божија појања, стога веселећи се радосним уснама завапимо говорећи: Радуј се, свештеника богонадахнута красото и преподобних улешање; радуј се, испосника правило и мученика следбениче што плот своју Христу разапе и са Христом разапе страсна помишљења, реда апостолскога ревнитељу и праведника заштитниче што апостолски све подсуначје прође да сирочади и убогима будеш хранитељ а сужњима ослободитељ, те се непрестано моли за душе наше.

И сада ... **Богородичан.**

Затим тропар, глас 3:

Пута што води у живот наставник и првопрестолник и учитељ би, јер кад оно дође, светитељу Саво, отачаство своје просветли Духом Светим и породи као маслине дрво сва освештена твоја чеда, и зато те апостолима сапрестолна и

*4 Део текста у косим заградама изостављен у изворном тексту. Ови и следећи изостављени делови псаламских стихова исти су као у главној служби Св. Сави 14. јануара, где се могу и наћи.

светитељима врховног, штујући, молимо: Христа Бога моли да нам дарује велику милост!

Други тропар, глас 8:

Православља наставниче и благочашћа учитељу, чистото отачаства својега и просветитељу, инока украсе, оче премудри, светитељу Саво, учењем својим људе своје просветлио јеси, цевнице Духа, моли Христа Бога за душе наше.

На великом вечерњу:

На „Господи возвах ...“ стихологишемо „Блажен муж ...“, а потом постављамо 8 стихова и појемо стихире, глас 6, самогласно:

Данас благодат Светога Духа све празникољупце сазива на славље великог светитеља, на пренос часних његових моштију из града Трнова у своје отачаство, стога сви духовиим песмама Саву богомудрога прославимо, што се моли приљежно да се спасу душе наше.*5

Када се престављење пречистом ти телу спремало, тад војске анђела гледајући божанственом светлошћу озарена пресвештени ти дух с радошћу прихватаху, и места за којим си свагда жудео до Горњег Јерусалима стигавши, веселећи се испраћаху. А ми, са вишњима тебе што ликујеш и с апостолима што боравиш и к нама из града Трнова светло долазиш, молимо, пресвештени Саво светитељу, Христа Бога моли да се смилује душама нашим!

О свечасном твом уснућу главарства анђелска земнике на славље скупљају, светога твога духа покојиште прослављајући хвалама свеосвештену ти главу венчавају. А ми, смиреноумља песму ти приносећи, и свети ти пренос часних моштију штујемо, преподобни Саво светитељу, молимо те, моли да се спасу душе наше.

Друге стихире, глас 1. Подобан: Небеским чином ...

Славље је свето, свештени обед, приђите, верни, да се причестимо, Сава нас сазива госте духовне за трпезу своју божа/н/ствену и слатку, а не на печење и јело смртно, његовој уподобимо се кротости и безлобљу и простоме човекољубљу свемудром, светитељу што просија међу светитељима.*6

*5 Пошто се ове стихире певају на 8, а има их само 6, ову би требало певати два пута.

*6 И ову такође.

Оче свештени, твога живљења светлошћу васељена просветли се и омрачи се бесовска лаж и недужи душе одагнаше се и црква, радујући се, празнује тела твојега доласком божа/н/ствене и благодатне твоје мошти што сатрше страсти и руше мрачне тамнице.

Оче предивни, цркву савршио јеси вечнога божа/н/ства и цркве заволео јеси свете на божа/н/ствене Тројице похвалу, оживео си нас Божијом благодаћу и милостиви стекао разум.

Слава ... глас 4:

Није ти прилично, светитељу, отачаство своје напустивши да останеш у Трнову, стога је од Бога било извољено, кад твоја богољубљена чеда с краљем Владиславом многомолбено појање теби принесоше, да дођеш међу своје, и као милостив и човекољубив ти пристајеш да дођеш својој пастви. Чувши за то, сабор Српске земље с архијерејима и свештеницима и мноштво народа с кадионицама и миомиром пречасно тело твоје сусрећу и са сузама и радошћу у љубави љубе, а краљ Владислав, као некада пророк Давид, пред ћивотом светога скакаше играјући и веселећи се, радости и весеља испуњаваше се видећи стрица својега где стиже обитељи својој, развесели се и црква видевши те, светитељу, па ти се исповеда, говорећи: Велича слава моја Господа што даде ми женика и утврђење вере и богатство у беди мојој и трајно кајање. Стога те молимо, светитељу, мир измоли душама нашим и велику милост!

И сада ... **Празника.**

Затим прокимен дана. Из Прича читање: светитељу.

Потом: на литији стихире, глас 2, самогласно:

У надземна насеља дух твој, блажени, Христос Бог прима и с анђелима населив га у себе упокојио јесте, у светлости светих, веселећи се, и са дусима праведних почивајући, где дуси праведних веселе се у гласу радовања вреве празничке, где свију веселих је станиште, и нама измоли очишћење да се настанимо у светлости светих.

Радосно сад ускликнимо и с радошћу завапимо и рукама да запљескамо светло, сабрала нас благодат духовна у спомен преноса часних моштију светитеља Христовог, богоносног оца нашег Саве, јер нас то сабира, изданке цркве, на хвалословље Божија појања узнетом у слави Христу Богу нашем, коме и завапимо: Просвештење и освештење и миру наш, Господе, слава теби!

Ко да се не диви, ко да не блажи, ко да не слави пречисто ти живљење, свети, у бесмртни живот кроз смрт си прешао, светлости што осветљаваш све призиватеље твоје и славитеље светога твога преноса, од скрби и беда и напасти нас спаси и освештавај стадо своје увек молитвама ти.

Каквим венцима похвале да увенчамо Саву светитеља што апостолски подсуначје прође и доспе до султана, цара Вавилона: тај, иако неверан, страхом некаквим обузет, сваком те потребом, Саво, снабде и даде ти проводитеља до султана цара Египту, и тај, иако неверан, сваком те потребом, светитељу, снабде и даде ти проводитеља до Горе Синајске, и тамо, Саво, с преподобнима боравио си, сузне источнике*⁷ проливајући, и Христовој пречистој Мајци молећи се да дарује свету велику милост.

Слава ... глас 4:

Истине проповедника и благочашћа љубитеља и тамних просветитеља, приђите, празникољупци, Саву да блажимо, међу светима светитеља и посника сажитеља, иноцима водитеља и мирјанима учитеља и мученицима састрадалника што се апостолски трудио по селима и по градовима и по земљама, Павлу подобећи се, јер труд и путовања твоја ко да опише, венац Павлове славе носећи предстојиш Светој Тројици, Христа наградитеља моли молитвама својим, свети, мир свету да дарује и душама нашим велику милост.

И сада ... **Богородичан: Имајићи т(еб)е, Богородице ...**

Затим на стиховње стихире, глас 5. Подобан: Радуј се, постника ...

Радуј се, светитеља часно и богоносно и доброгласно украшење, лепото целомудрија, правоверја лествице, нови нам Саво, гладнима храну раздајући и духовну потребницима, убогима као отац милостив просветљаваш отачаство ти црквеним учитељима што их родио јеси Духом и божа/н/ственим учењем, све учећи божа/н/ственог човекољубља величанству, Христу сад моли се да дарује душама нашим велику милост.

Стих: Часна је пред Господом [смрт преподобних Његових.] /Пс. 115,6/

Радуј се, преосвештена главо, што таму злочашћа одагна оружјем благочастивим, отачаству своме утврдо и црквама стено, свештенољупци, приђите, да штујемо спомен онога који нас просветли и Богу верним рабима начини и греховни мрак Божјом благодаћу одагна и нама светло данас из

⁷* боље: *изворе суза.*

Трнова града приспе, те стога сложено завапимо к њему: Помињи пред Христом чеда која тештују непрестано, блажени, и празнују верно присночасну успомену твоју, моли се да подари свету велику милост!

Стих: Блажен (је) човек који се боји Господа, [у заповестима Његовим напредоваће веома.] /Пс.111,1/

Радуј се, светитељу Христов Саво, изабрани тамјане благоухани, цвете рајски, вернима просветљење, Слова проповедниче велегласни, уме небески ученицима, тврди стубе, светитељу Божји, светило незалазно и црквама украшење, светилниче многосветли, који законом божа/н/ственим просветли отачаство ти, Христу помоли се да душама нашим дарује велику милост.

Слава ... глас 6:

Приђите, сабори Српске земље, да видимо преславно чудо данас: учитеља нашег и оца из града Трнова где к нама дође да поспале нас у греху оживи, приђите данас, уснули од несазнања, задивимо се и сладошћу му учитељском напајајући се непрестано овако да говоримо: Радуј се, апостола Павла саселниче, јер си објаснио верним људима истиниту проповед, радуј се, громогласна трубо која нам навештава пут спасења, радуј се, светитеља истинито правило.

И сада ... Богородице Дево, ти јеси лоза ...

Затим тропар, и отпуст.

На јутрењу:

На првој стихологији: седалан, глас 8. Подобен: Премудрост ...

Од очеве љубави одвојивши се и чежњу мајке занемаривши, жудећи само за Оцем небеским, Њему сам себе целог предао јеси знојем и трудом и молитвама непрестаним, зато и побеже на Гору Свету и многе следбенике са собом привео јеси, Саво, преблажени оче, моли Христа Бога грехова проштење да подари штоватељима с љубављу светога спомена твога.

Слава и сада ... Богородичан:

Радосну хвалу по дужности као удовица она две лепте приносим к теби, Владичице, за све дарове твоје, јер ти се јави покров ми и помоћ из напасти и скарби ме свагда вадећи. И зато, као из саме разбуктале пећи избављен од оних

који ме вређају од срца ти узвикујем: Богородице, помози ми, молећи Христа Бога да сагрешења простиње дарује, јер тебе наду имамо раби твоји!

На другој стихологији: седалан, глас 4. Подобан: Задиви се Јосиф ...

Задивише се све анђелске војске живљењу ти часноме којим се њима приброја, јер анђелски у свету поживе, устрашише се земни људи гледајући пречасно тело твоје, гледајући га смртно у смрт претворено, и с радошћу и љубављу сусрећу и припадајући с љубављу целивају, Христа величајући прославитеља твога жива на веке све.*⁸

[Слава и сада ...] Богородичан:

Задиви се Јосиф, Натприроднога гледајући, и посматраше у мислима руно орошено у бесеменом зачећу твојем, Богородице, купину огњем неопалењу и штап Аронов који процвета, и сведочећи, као заручник твој и чувар, свештеницима вапијаше: То Дева рађа, и по рођењу опет Девом остаје!

После полијелеја: седалан, глас 5. Подобан: Сабезпочетни ...

Као светитеља сви и божа/н/ственог проповедника хвалимо те, Саво преблажени, учењем божа/н/ственим отачаство ти озарио јеси, и мрак несазнања одагнав засадио јеси плодове богосазнања, и с анђелима сада славиш Христа, кога непрестано моли за душе наше.

[Слава и сада ...] Богородичан:

Пресвета Дево, ти нас помилуј што прибегавамо к теби милосрдној и просимо твоје топло заступљење, јер можеш, Добра, све да спасеш, будући да си Мати Бога вишњег, матерњим молбама свагда грлећи, Богорадована.

Затим степена: [1. антифон 4. гласа].

Прокимен, глас 4:

Свештеници Твоји, обући ће се у правду, [и преподобни Твоји (об)радоваће се.] /Пс. 131,9/

Стих: Тамо ћу подићи рог [Давиду, приправићу свећњак помазанику Своме.] /Пс. 131,17/

^{8*} боље: у све векове.

„Све што дише ...“ Св. Јеванђеље од Матеја: зач. 11 (5,14-19): Рече Господ: Ви сте светлост света ...

Затим: Помилуј ме, Боже ...

Потом: стихира самогласна, глас 6:

Данас благодат Светога Духа све празникољупце сазива на славље великог светитеља о преносу часних његових моштију из града Трнова у своје отачаство. Стога сви духовним песмама Саву богомудрога прославимо, који се моли приљежно да се спасу душе наше.

Онда канона два: на 8 светоме, и празнику на 6.

Канон светоме, глас 4.

Песма 1. Ирмос (Благовештенског канона):

Отворићу уста моја и напуниће се Духа, и реч ћу изрећи Царици Матери, и јавићу се у сјају славећи, и успојаћу радостан њена чудеса.

Просветли ми душу и срце, молим те, светлодавче и твари саздатељу, дар подав ми и песмом да појем твога угодника, часног светитеља, којим отачаство његово од скрби избави.

Ширини, блажени, твојих похвала управи ума мога тесноту и светлост пошљи срцу мојему што поје светлоносну и славну успомену твоју, светитељу прехвални.

Радосно повинујући се Божјем наређењу, морепловац постао јеси, као сунце к западу моштима својим дошао си просветљујући отачаство ти, Саво блажени.

Богородичан:

У времену безвремени Господ из тебе ваплотећи се, сва људска разори, Чиста, од многих времена прегрешења, Њега приљежно моли да просветли душе наше.

Други канон светоме, глас 6.

Песма 1. Ирмос (Великог четвртка):

Сечено се пресече Море Црвено и валима испуњена пресуши дубина, да безоружним буде прелазак, а наоружанима гроб, и песма се Богу красна певаше: Славно се прослави Христос Бог наш!

Земља ликује и небо са људима радује се, с нама боголепно, на твој свети празник, мудри, када свештено ти тело из града Трнова твој стаду долази, славни светитељу, Светога Духа часно станиште.

Распевши плот своју страхом Господњим, умртви се свету, премудри светитељу Саво, и сада пређе весело у живот живих, преблажени.

Мртав за свет, Саво, пресељењем к Богу, по погребу ти божа/н/ственом и по светој смрти у отачаство ти донет си био светло које облагоухаваш, предивни.

Богородичан:

Светија јави се од херувима пресветога родивши Бога, кога моли свих Творца, Чиста, освети*⁹ све који те светим гласима блаже, оца похвало, људима на помоћ!

Песма 3. Ирмос:

Твоје песмословце, Богородице, живи и обилни источниче, збор теби скупљен духовно утврди и божа/н/ственој твојој слави венаца славе удостоји.

Славни Саво, Божија уста поставши, из уста вука противна људе отачаства ти избави и преведи на радост и весеље оне што поју песму светлости.

Зацели живе ране наше, за нас, својих људи паству, моли се и упути нас Господу штедроме, светитељу славни, заступљење творећи да не пропаднемо као неразумни.

Од сваког зла спаси христољубиви народ, отачаство ти, православне хришћане, и бори се за њих као велик архистратиг за Исуса Навина, похитај и помози, силно те призивамо, свети, да нас не сустигне смрт ни зло!

Богородичан:

У Египат негде*¹⁰ на рукама Деве ношен, бесовска требишта*¹¹ уздрмао јеси, у Србију сад Саву послао јеси да свима обзнани твоје очовечење и божанску, Христе, твоју тајну.

^{9*} можда: *да освети.*

Други ирмос:

Господ, који је свима саздатељ, сазданима, Нестрадални, осиромашив себе приборја и пасха, на коју хтеде да умре, сам себе унапред жртвова: Једите, узвикује, тело моје, и вером утврдите се!

Људи отачаства ти, преблажени, видевши где те доносе, сусретоше те са светитељима које украси десница твоја, они пружених руку примаху твоје свето тело као великога грађанина и заступника топлога.

Светитељу блажени Христов Саво, који негда у Јерусалим и на Синај путова, и сада у отачаство своје дошао јеси, чудеса творећи дивна на спасење целоме свету.

Био си станиште чисто и учења дубину испитао јеси, светитељу, злоумних утапајући умове, вернима напајајући срца, и стога ти часни празнујемо пренос.

Богородичан:

Висину неизреченог и дубину твојега порода ко ће да објасни, Девице: Бога родила јеси изнад речи и ума сваког, који је људе избавио од смрти! Стога те по дугу сви верни блажимо.

Седалан, глас 4. Подобан: Задиви се Јосиф ...

Задиви се, светитеља натприродног примајући, јер узашав на висину примио јеси дарове да дајеш исцељење онима који ти притичу с вером, због тога вапијемо ти, преподобни Саво: Непрестано се моли за творитеље спомена твога!

[Слава и сада ...] Богородичан:

Задиви се Јосиф, Натприроднога гледајући, и посматраше у мислима руно орошено у бесеменом зачећу твојем, Богородице, купину огњем неопаљену и штап Аронов који процвета, и сведоч/ећ/и као заручник твој и чувар, свештеницима вапијаше: То Дева рађа, и по рођењу опет Девом остаје!

Песма 4. Ирмос:

^{10*} можда: негда / некада.

^{11*} олтаре / жртвенике / храмове /моли(ли)шта (?).

Који седи у слави на престољу божа/н/ства, у облаку лако дође Исус пребожа/н/ствени и чистом руком спасе оне који зову: Слава, Христе, сили твојој!

Сву злобу победив змијину, у безлобљу душе своје проживев, Саво богомудри, из зла ме истргни и страсти смртоносних, и добрим обличјем удобри да те усхвалим доброга подвижника.

Од рођења те, Саво, родитељи као Самуила свештеног Богу принесоше и предаше од малих ногу да будеш васпитан у дому свештено служећи Господу сведржитељу који ти добродетељима просветли душу.

Твоје пречисто тело, лежећи у гробу, не иструну никако, већ цело нађе се, преблажени светитељу, те га са усрђем приневши радоваху се љубљена ти чеда, богомудро блажећи тебе, свети Саво светитељу.

Богородичан:

Сад бедем имамо тебе, Богородице, људи твоји и штоватељи тобом се хвалимо и веселимо се, вапијући: Ти си моћ наша, Владичице, ти си једина утврда наша молитвама светитеља!

Други ирмос:

Предвидевши пророк тајне твоје, неизрециви, Христе, долазак објављиваше: Положи тврду љубав у моћи, оче штедри, јединца сина свога, Благи, очиститеља у свет послао јеси.

Твоји ученици, похвалне ти венце приносимо, свети Саво, прими и заступи душевне наше немоћи, излиј на нас милостиво ти, оче, извољење и својим молитвама од напасти спаси.

На небесима Богу и Владики свих предстојећи, богомудри, на земљи у божа/н/ствену цркву његову мудро се уселио јеси, премудри светитељу Саво, њему и помоли се да се од болести душе и скрби ових избеаве појци твоји.

Проповедник неизрецивога да узвеличан буде сада светитељ, јер гле, по временој смрти, добро на Божји миг опет долази свом отачаству, песмама божа/н/ственим свештено штован.

Богородичан:

Из тебе, Дево, спасење свету изађе и јави се из тебе избављење, засија Христос, стога те песмама по дугу славимо, свих свештеника похвало чиста и верних свештено очистишиште.

Песма 5. Ирмос:

Задиви се све и сва божа/н/ственој слави твојој, јер си ти, невина Девице, примила у утробу над свима Бога и родила јеси безвремена Сина, свим појцима ти и мир дајеш.

Красне ноге твоје, преблажени, по стази ходећи тајни божа/н/ствених и по овима добро ступајући, на пространство велико небеског царства дођоше, Саво преславни.

Укрепи те на путу Божји анђео да предсказујеш будућност јасно, Саво пребогати, равни анђелима и ван тела духом.

Тебе, преблажени оче, принета Српска земља поново прима обogaћена божа/н/ственим ти поукама, житеља те свога имајући, блажени Саво, више но багреницом украшава се.

Богородичан:

Ти си, Богородице, правоверних похвала, ти си целога света заступница, ти си верних царева моћ, ти си стада својег чуварица, оног што тебештује свагда зид и необориво утврђење.

Други ирмос:

Свезом љубави свезани апостоли свих владатељу Христу себе предадоше, красне ноге очишћаваху благовестећи свима мир.

Са сузама вапимо ти, Саво преблажени: Избави своју паству од огња и мача и туђина и оних што буну подло смишљају и глади и сваког зла.

Твори сад свебогато Божија црква празник преноса твојих моштију, оче, што славе Творца свију, узвеличитеља твога, Саво преблажени.

Часна, преблажени, смрт твоја пред Богом јави се нашим, стога се она прославља и сада са поновним доласком твојим, оче, у отачаство твоје, свети.

Богородичан:

Вишњега родивши, пречиста Богоневесто, доле што лежи природу нашу на небо узводиш, стога те по дугу славимо.

Песма 6. Ирмос:

Божа/н/ствени овај и свечасни прослављајући празник, богомудри, Богоматере, дођите, рукама да запљескамо, од ње рођеног Бога славимо!

Благоухају, преподобни, твога учења речи благодаћу Духа Светога, божа/н/ство једно у три лица и реч о ваплоћењу појући, благоухаваш нас, пребогати.

Достојно ти је даровао Христос градожитељство на небесима, јер овдашњега града волео ниси, блажени Саво, и веран служителъ будући и приставник тајни његових пребогат.

Преславни страдалници веселе се, Сергије и Вакхо, имајући божаствено тело твоје, светитељу, у цркви Христовој положено с њима, што весели душе и срца оних који се с вером дотичу гроба твојега, Саво пребогати.

Богородичан:

Богомати чиста, штоватеље ти, људе Сина твојега, од глади, труса и од зла и од свега спаси и од најезде туђинске и непријатељске пакости.

Други ирмос:

Бездан ме најдубљи грехова обузе и валове не могу више да трпим, те попут Јоне Господу вапим ти: Из пропасти ме подигни!

Творац Бог заступника нам те даде и ми те сада зовемо: Похитај, Саво свети, и од пакости избави нас, јер скрби велике и ратне обрвале су рабе твоје, телесне и душевне, од којих нас избави, јерарше Христов!

Мртво тело твоје Српска земља примила јесте, живоносну светлост зрачећи, преблажени Саво, и мртве од страсти смртоносних исцељује Духом божа/н/ственим.

Преподобно се вративши своје отачаству, његове немире умирио јеси и положен био си у гроб у дому Спасову, светитељу, због којег се обогатио јеси влашћу, прехвални.

Богородичан:

Превечне Тројице једнога родила јеси, Исуса Христа, Пречиста, којег моли да премнога моја сагрешења у милосрђу неизреченом прости, Пренепорочна.

Кондак, глас 6. Подобан: Заступнице хришћана ...

Заступниче невољних, у напастима помоћниче, у Владике молбениче, не презри нас смерне због грехова, но предухитри и истргни из мука вечних са вером молиоце ти, похитај на заступљење и пожури у помоћ, заступи, светитељу Христов Саво, појце твоје!

Икос:

Прими молбе наше, јерарше Господњи, којима ти недоумљено припадамо недостојни, у великоме старању твоме погледај на нас што ти свагда припадамо, неуспаљивом ти молитвом и неизрецивом помоћи не остави нас и подај рабима твојим избављење и од свих подизања љутих, јер тебе заступника имамо, светитељу, јерарше Христов Саво, од дотужалих нам невоља љутих, но имајући слободу у Владике свих,

Народ: Заступај, светитељу Христов Саво, свагдашње појце твоје!

Песма 7. Ирмос:

Не послужише, богомудри, створењу уместо Творцу; већ претњу огња јуначки погазивши радоваху се, појући: Преславни Господе и Боже отаца, благословен јеси!

Устрељен љубављу према тројичном Богу, њему си саздао божа/н/ствене вртове и у њих засадио богољубљене људе, те их научи да поју: Благословен Бог отаца наших!

Дође светилник из Трнова на свећњак да се стави, приспе украшење Божије цркве, успојте Господу, појте с весељем, у сусрет њему излазећи духовно завапимо: Оче, молитвама спасавај нас који певамо: Благословен Бог отаца наших!

Павлов нелажни, Саво, поста светилник, и његовим стопама следио јеси, преподобни, и подвижник нарече се, монасима и светитељима и свима правило које научи да поју: Благословен Бог отаца наших!

Богородичан:

Дођите, пречисту Девицу Богородицу да божа/н/ственим песмама успојемо говорећи: Радуј се, Дево, због које радост даде се природи људској, Благословена!

Други ирмос:

Дечаци у Вавилону од пећи пламена не убојаше се, наређења тиранска погазивши, посред огња су бачени, али расхлађени појаху: Благословен јеси Господе, Боже отаца наших!

Престолу Божјем предстојећи, светитељу блажени, за верне своје рабе мољења непрестано твориш, што с вером вапију Христу: Благословен Бог отаца наших!

Радуже се данас богоносних светитеља сабор које ти роди Духом Светим приносу*¹² твојих моштију, и празнују људи Српске земље, свештенотајниче мудри Саво: Благословен Бог отаца наших!

Опходимо ликујући, богоносни оче, свештену гробницу твоју, и богато из ње црпимо с вером исцељења благодат, блажени Саво, узвикујући: Благословен Бог отаца наших!

Богородичан:

Радости боље удостојивши се да примиш, просветли омрачене рабе твоје, ти што си дом била твојему Сину!

Песма 8. Ирмос:

Младиће благочастиве у пећи пород је Богородице спасао, тад већ у слици, а сада и рођен сву васељену диже да поју теби: Господа појте дела и преунесите га на*¹³ све векове!

Часнији од других, Саво, постаде, јер због тебе српска свеславна митрополија Христу Богу принесе првину свештену, цару свих певајући непрестано: Господа појте и преунесите на веки!*¹⁴

Твори сад празничко весеље, Саво, пренос светих ти моштију, и људи верни хвалом ти узвикују: Присни Христа цара угодниче, исцели недуге душа и тела

^{12*} можда треба: *преносу ... или: доношењу/ доласку (?)*

^{13*} боље: *у.*

^{14*} боље: *у векове.*

наших молећи се свих људи дародавцу: Сва дела Господа појте и преунесите на веки!*¹⁵

Ка гробници моштију твојих светих људи отачаства ти прилазимо, од срца узвикујемо: Помилуј рабе своје и од печали избављај, видиш да смо сви врло печални и клонули, па моли милостивога Бога да нас избави брзо твојим молитвама!

Богородичан:

Свештени људи благосиљају те, Преблагословена Девице непорочна, благословом све што си венчала који са вером поју: Благословен Пород твој!

Други ирмос:

За законе отачаске дечасти блажени у Вавилону се страдању изложише, цареву попљуваше наређење безумно и спојени огњем, којим не сагореше, Сведржитељу достојну певаху песму: Господа појте дела и преунесите на*¹⁶ све векове!

Земља из својих недара даде те свештенолепа, цела и нераспадљива што благоухања чудом задивљује града житеље који прахом са гроба твога пророчки вапију: Праведници на веки*¹⁷ живе!

Од камена сафира прах што покриваше страдално ти тело драгоценијим, оче, показа се, целебан и чудотворан и већма од злата грабљен вернима што поју достојно: Часна је пред Господом смрт светих његових!

Цара благочастива што светињу и благослов твоје свето и часно тело држаше, јављањем у сну да преда убеђујеш, те га чеда твоја са светитељима и свештеницима пребогату ризницу у своју земљу пренесоше.

Богородичан:

На плећима херувимским страшним ношен Господ на престоли као на огњену у твоју, Чиста, усели се утробу и примањем тела људско обожи суштаство, па к њему молитвама ти спаси оне који те поју, Матер његову!

Песма 9. Ирмос:

^{15*} боље: у векове.

^{16*} боље: у.

^{17*} боље: у век(ове) / у век(ове).

Свак земни да заигра Духом просветљаван, а бестелесних чинова род да ликује штујући свето славље Божје Матере и да поје: Радуј се, преблажена Богородице, чиста Приснодево!

Једрилом, блажени, крсним прејавив свирепо море живота, дошао си у пристаниште спокојно на врхунац жеља радостан, и сада предстојиш са збором анђела молећи за нас Милосрднога.

Данас божа/н/ствена митрополија намесника врснога тебе стекавши празнује, божа/н/ствени творећи твој празник са свима епархијама и градовима које ти чуваш својим молитвама.

Христољубиви Владислав самодржац као некада Давид пред Ћивотом ходећи светога ти тела, радоваше се појући: Велича душа моја Господа што даде ми оца и учитеља, и у цркву га своју, радостан, положио јесте.

Богородичан:

Благословена Маријо преславна, као Мати Божија од напасти и беда нас ослободи, ка Богу молитвама ти што с вером к теби прибегавамо.

Други ирмос (Богојављенски, гласа 2):

Није у стању ниједан језик да хвали како треба, не зна ни ум надземни како да пева теби, Богородице. Ипак, ти као добра, веру прими јер љубав познајеш божа/н/ствену нашу, ти си хришћанима заштитница, тебе величамо!

Показа се чудо страшно у сами час уснућа, оче, кад лице твоје јаче од сунца заблиста, кад приђоше зборови светих дух твој да приме и Богу Творцу принесу.

Слегао се народ пастве ти, а краљ благочастиви и свештених служитеља мноштво уздигоше твоје часно тело на вратове богоносне као Ћивот, пресвети дар приносећи и појући, тебе величаху.

Данас дан празнички ликујмо сви, јер сазива нас Сава, светитељски сабор и часне црнорисце, на ликовање духовно и на трпезу бесмртног живота.

Богородичан:

Ти што над сваким створом владаш и људима твојим даруј победе победне, и злотвора баци под ноге краља нашег молитвама светитеља, да те као Богородицу величамо!

Светилан. Подобан: Ученицима који гледаху ...

Светитеља Христова да усхвалимо, спомен му часно прослављајући, јер ето нам постави трпезу духовну, чијом се насладом божа/н/ственом у духу напојивши, Светлодавца прослављамо.

[Слава ...] Други светилан:

Твоје пречисто тело у гробу лежећи не иструну никако, већ цело нађе се, преблажени светитељу, те га са усрђем приневши радоваху се божа/н/ствена ти чеда, благоверна хранитеља богословно те и богомудро блажимо у Христа молитеља за душе наше.

[И сада ...] Празника.

На „Хвалите Господа ...“ појемо стихире на 4, глас 8. Подобан: **О**, преславно ...

Оче свештени, Саво богомудри, уздржањем добро васпитан у преславну добродетељи узрасте висину, у Христове тајне лепоте гледаш, његовим сјајем ум озаривши људе своје просветлио јеси, јереси одгурнуо јеси од цркве Христове па стога те светилника стекавши пресветли ти спомен усхвалимо, свештено блажећи.*¹⁸

Поверени ти талант умноживши радости удостоји се Господа својега, сад предстојиш са зборовима светитеља и посника, свештенства одеждом, пребогати, и венцем поста украшен, благодаћу божа/н/ственог сјаја и зраком мисленом блисташ духовно, па тиме просветљујеш молитвама ти оне који празнују, Саво, оче свештени, твој светли и свети спомен.

Примивши твоје часне мошти, Саво блажени, с вером и љубављуштујемо, јер си се оргуљом*¹⁹ јавио Светог Духа што узглашаваш неисказано спасоносно тајанство божа/н/ственим својим поукама, велегласно нам проповедајући Слова ваплоћење, које тобом, оче, делом и познасмо. Њему те сад молитвеника предлажемо у твојим предањима да се сачувамо.

Слава ... глас 6:

Засија као сунце светитеља Христова спомен и верних срце мислено просветљава, који и ми светло служећи данас молбено њему завапимо: Радуј се, снаго целомудрија који сачува стаменом душу незаробљену, уздржања штитом

^{18*} Ову би стихиру требало певати два пута.

^{19*} органом / свиралом.

обложив се! Радуј се, првопастиру и учитељу христоимених људи својих! Радуј се, црквени украсе, архијереја лепото, инока похвало, Саво преосвештени, свеблажени оче, Христа Бога моли непрестано мир да пошаље васељени и да спасе душе наше!

И сада ... Празника.

Славословље велико, и отпуст.

На литургији:

Блажена: канона празника, песма на реду, и светога 3 и 4.

Апостол: Јеврејима зач. 318.

Св. Еванђеље: од Јована, зач. 36.

Причастен:

У вечном памћењу*²⁰ биће праведник. /Пс. 111,6/

^{20*} сећању / (с)помену / успомени.

Изворник:

СРБЉАК

ΣΕΡΒΙΑΚΟΝ

ANTOLOGION SERBORUM SANCTORUM

[стр. 356 - 368]

Издаје:

СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД

СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Београд, ул. Краља Петра I бр. 5

Припремио и уредио:

ЕПИСКОП РАШКО-ПРИЗРЕНСКИ

ПАВЛЕ

Рецензент:

ЕПИСКОП БРАНИЧЕВСКИ

ХРИЗОСТОМ

Припремио за штампу:

ГРАДМИР СТАНИЋ

Књига умножена у Заводу за умножавање
при Светом архијерејском синоду
у Српској патријаршији у Београду
1986. године у 2.000 примерака

ДОДАТАК:

САВИН УЧЕНИК

СЛУЖБА ПРЕНОСУ МОШТИЈУ СВЕТОГА САВЕ*²¹

Служба преносу моштију светога Саве носи дужи наслов: „Месеца маја 6. дан пренесеније частних мошти иже ва светих отца нашего Сави, прваго архиепископа и учитеља српскога, от Трнова града ва славнују лавру Милешеву вазнесенија Спасова“. Службу је очигледно писао неки непознати Савин ученик, пошто се у четвртој песми другог канона каже: „Твоји ученици похвалне ти венце приносимо, свети Саво, прими и заступи душевне наше немоћи, излиј на нас милостиво ти, оче, вољење и својим молитвама од напасти спаси“.

Препис *Службе* налази се у једном *Минеју* за мај месец, који је 1600. године преписао „грешни и манши ва иноцех Георгије“. Рукопис лежи у Архиву Српске академије наука и уметности (број 339). Под 6. мајем (стр. 156) преписана је *Служба преподобном Јову*. *Служба преносу моштију светога Саве* налази се у додатку, после читавог циклуса за месец мај (стр. 117а-130а). После списа Савиног ученика инок Георгије је преписао и *Службу преносу моштију светога Николе*. *Службу преносу моштију светога Саве* први је издао Љубомир Ковачевић, према коме доносимо српско-словенски текст и пренос на савремени језик. После пола века Ст. М. Димитријевић издао је *Службу* према рукопису манастира Завале (вероватно из 1630. године).

Архиепископ Сава Немањић умро је у Трнову 14. јануара 1235. Касније је, 6. маја 1237. године, краљ Владислав са сабором пренео стричеве мошти из трновске цркве Четрдесет мученика у Рашку, у манастир Милешеву (црква Вазнесења Спасовог). Непознати Савин ученик свакако је саставио *Службу* за ову свечану прилику. Тренутак славља и радости због повратка Савиног тела – провлачи се кроз читаву *Службу*.

Видети белешку уз *Службу уснућу светога Саве* и уз *Канон светоме Сави*.

Љ. Ковачевић, *Неколико прилога за црквену и политичку историју Јужних Словена*, Гласник Српског ученог друштва, 1885, БХШ, стр. 19-40.

^{21*} Узето из поглавља: „Белешке о делима у Србљаку“ Ђорђа Трифуновића у делу „О Србљаку – студије“, стр. 273 и 274, издање: СКЗ, Београд 1970.

С. Вуловић, *Из старе српске књижевности*, Годишњица Николе Чупића, 1885, VII, стр. 109.

Љ. Стојановић, *Каталог рукописа и старих штампаних књига*, Збирка Српске краљевске академије, Београд, 1901, стр. 23.

Списи св. Саве. Средио их Д-р Владимир Ћоровић, Београд, САНУ, 1928, стр. XXVIII-XXIX.

Р. М. Грујић, *Служба Св. Сави 6. маја*, Нови источник, 1935, II, стр. 150-152.

В. Ћоровић, *Култ Светога Саве*, Браство, 1934, XXVIII, стр. 113-114.

С. М. Димитријевић, *Празновање 6/19 маја Преноса моштију Светога Саве из града Трнова у лавру Милешеву и служба овог празника*, посебан отисак из Гласника Српске православне патријаршије, 1935, бр. 22. и 23.

В. Ј. Ђурић, *Историјске композиције у српском сликарству средњег века и њихове књижевне паралеле*, Зборник радова Византолошког института, Београд, 1967, књ. X, стр. 121-131.